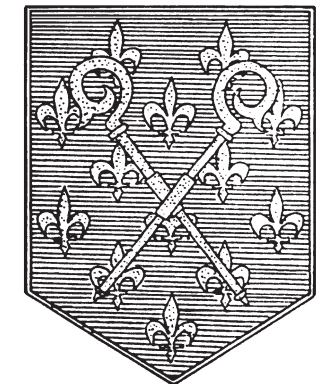


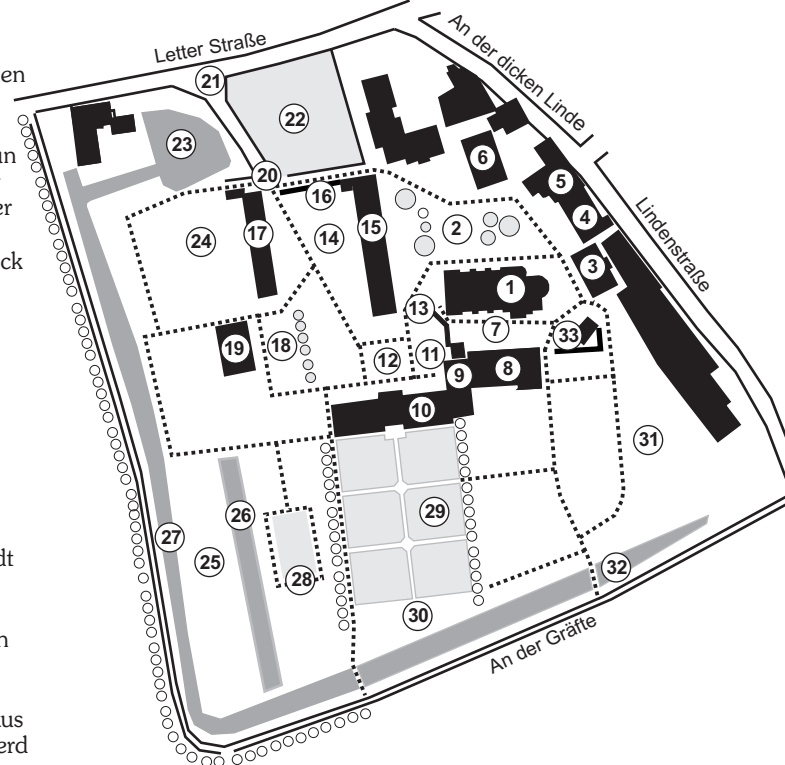
KRONIEK 1133 2013



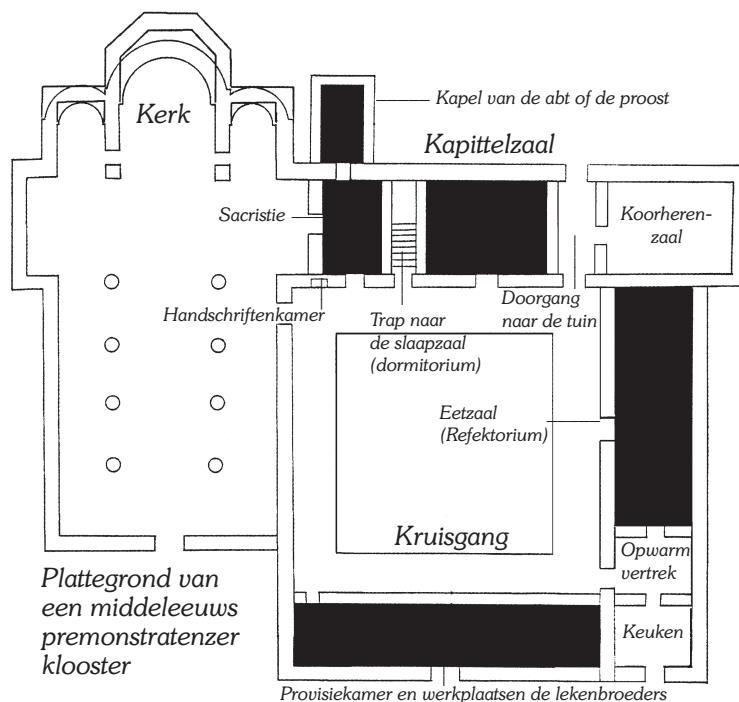
PREMONSTRATENZER- KLOOSTER CLARHOLZ

- 1803 Alle Duitse premonstratenzerkloosters worden geseculariseerd. Op 27 oktober wordt ook het klooster Clarholz met steun van het Pruisische leger ontruimd en onteigend ten gunste van graaf von Bentheim-Tecklenburg. Het klooster tekent daartegen protest aan bij de 'Reichshofrat' in Wenen. Het kapittelhuis en enkele andere gebouwen en de kruisgang worden afgebroken
- 1806 Franz II doet afstand van de keizerstroon. Met het einde van het oude Rijk verdwijnen ook zijn instituties, zoals de 'Reichshofrat', zodat de in Wenen aangespannen beroepsprocedure van het klooster tegen de graaf niet afgesloten wordt
- 1808 De graven van Bentheim-Tecklenburg verliezen hun landsheerlijke macht, maar behouden het klooster als privé-bezit en oefenen het patronaatsrecht over de parochiekerk uit
- 1821 Clarholz gaat samen met het decanaat Wiedenbrück weer tot het bisdom Paderborn behoren
- 1832 Op Driekoningen sterft de laatste proost van Clarholz, Judokus Donatus van Oldeneel. Hij was de peetoom van de bekende jurist en democraat Jodokus Temme (1798-1881)
- 1837 Prins Carl zu Bentheim-Tecklenburg gaat in het proosdijgebouw wonen
- 1854 De laatste premonstratenzer van Clarholz, de geleerde Clemens von Pfeuffer, sterft op 30 maart op 80-jarige leeftijd, als pastoor van Clarholz
- 1855 Als eerste priester van het diocesis Paderborn wordt Johannes Eberhard Heising uit Wiedenbrück tot pastoor van Clarholz benoemd
- ca. 1860 Het vertrek van de kellenaar wordt gescheiden van het conventshuis en wordt omgebouwd tot de noordelijke vleugel van de proosdij
- 1883 De "Erinnerungen an Kloster Clarholz" van Jodokus Temme (1798-1881) worden in Leipzig gepubliceerd
- ca. 1895 Aan de vensters en in de kerk worden neogotische veranderingen aangebracht
- 1920 Rudolf Schulze begint met de publicatie van zijn studies over het klooster Clarholz
- 1921/23 De in Duitsland uitgestorven premonstratenzerorde keert terug naar Beieren (Speinshart en Windberg)
- 1934 Ter herinnering aan de stichting van het klooster 800jaar geleden organiseren redemptoristen uit Bochum een 'volksmissie'
- 1951 Egon Freiherr von Fürstenberg, de laatste adellijke bewoner van de proosdij, sterft op 4 oktober
- 1955/59 De domkerk wordt gerenoveerd; gewelfschilderingen worden ontdekt en blootgelegd
- 1969 Het kerkelijk patronaat van de vorsten van Bentheim-Tecklenburg in Rhede wordt opgeheven
- 1983/84 De herdenking van het 850-jarige bestaan wordt door Clarholz en Lette gemeenschappelijk gevierd

- 1996 Oprichting van de vriendenkring van de proosdij van Clarholz; de kloosterbibliotheek wordt gecatalogiseerd en weer opengesteld
- 2003 Inwijding van de kloostertuin die naar de oorspronkelijke staat is gerenoveerd
- 2007 Opening van het "Museum in der Kellneri" (kloostermuseum)



- | | | | |
|----|---|----|--|
| 1 | S. Laurentius kerk | 17 | voorm. portierswoning en pardenstallen |
| 2 | kerkhof | 18 | parkeerplaatsen (voorm. rundveestal) |
| 3 | oude school | 19 | 'tiendschuur' en schapenstal |
| 4 | gastenuverblijf (Niermann) | 20 | kloosterpoort |
| 5 | kosterij en locale toegangspoort | 21 | hoofdingang |
| 6 | winkel (Samson) | 22 | kruidentuin |
| 7 | claustrum (kruisgang) | 23 | "bronnen" (kloostervijver) |
| 8 | konventshuis | 24 | proosdijtuin (tuinen achter de portierswoning) |
| 9 | keuken, vertrek van de kellenaar en kloostermuseum | 25 | afgelegen tuin |
| 10 | proosdij | 26 | binnengrachten (middeleeuws) |
| 11 | oude proosdij, daarnaast oude brandspuit | 27 | buitengrachten en eikenallee (barok) |
| 12 | hof van eer | 28 | labyrinttuin (Jan Verduyze 2006) |
| 13 | clausuurmuur (voorm. bakkerij en brouwerij en melkerij) | 29 | proosdijtuin (Grote Tuin) |
| 14 | bedrijfsruimte | 30 | voorm.: tuinhuis |
| 15 | voorm. Pardenstallen en smederij | 31 | kloostertuin |
| 16 | parkeerplaatsen (voorm. zwijnenstallen en garage) | 32 | overgang naar het nieuwe kerkhof |
| | | 33 | Garage (voorm. ziekenhuis en ziekenhof) |



Plattegrond van een middeleeuws premonstratenzer klooster

- 1133/34 Stichting van het dubbelklooster Clarholz-Lette door Rudolf von Steinfurt; bevestigd door keizer Lotharius III; premonstratenzer monniken uit Cappenberg vestigen zich er
- 1146 Paus Eugenius III plaatst het klooster onder zijn bescherming; aansluiting van de parochie Beelen; verlening immuniteit; de eerste proost Ermward (tot 1184) wordt met name genoemd
- 1175 Inwijding van de domkerk door bisschop Arnold von Osnabrück
- 1187/1216 Proost Friedrich von Tecklenburg; wordt later abt in Knechtsteden
- 1228 Verlening recht op visserij op de Ems, vanaf Hüttinghausen tot aan Warendorf
- 1231 Paus Gregorius IX plaatst het klooster onder zijn bescherming (opsomming van 20 boerderijen, 45 erfgoederen, 2 molens, etc.)
- 1251/67 Liudger II en Florinus voeren de titel van de abt
- 1290 De abdis van Herford, Imgard von Wittgenstein, logeert er tijdens een rondreis
- 1296 Graaf Simon von Lippe verkrijgt de voogdij
- 1300 Schriftelijk bewijs voor het kloosterhospitaal; één van de conventualen is ziekenmeester
- 1320 Een inventaris van de premonstratenzer orde als geheel telt 353 mannen- en 122 vrouwenkloosters
- 1320/30 De kloosterkerk wordt verbouwd van een romaanse basiliek tot een gotische hallenkerk; gewelfschilderingen; vanaf 1320 'Angelus' klokken
- 1346 Proost Theoderik maakt een nieuwe taakverdeling in het klooster
- ca. 1350 Het aantal lekenbroeders neemt af; de landbouwgronden worden verpacht; de gemeenschap van goederen wordt gedeeltelijk opgeheven
- 1367 De stadswoning aan de oostelijke poort (de proosdijsteeg) in Warendorf wordt verworven
- 1400 Bisschop Otto von Münster en graaf Nikolaus von Tecklenburg stellen de grenzen tussen Clarholz en Beelen in het "Oesterenloe" (=de boeregemeenschap Oester) vast

- 1437 Tijdens de veete tussen Lippe en Tecklenburg wordt het klooster gebrandschat
- 1439-49 De oversten van de orde leggen 5 visitaties af om de verwereldlijking van het klooster tegen te gaan; de cisterciënzer Johann Lambert von Steinheim (deelnemer aan het concilie van Basel) wordt tot proost benoemd; er begint een vernieuwingsbeweging die geïnspireerd is door de Moderne Devotie; er is een school bij het klooster
- 1456/87 Johannes IV. Hundebekke is proost; talrijke nieuwe monniken treden toe; bouw van het koorhek in de kerk
- 1496 De kloosters Mariënfeld, Clarholz en Herzebrock sluiten een vriendschapsverdrag. Daaruit ontstaan de 'provinciale staten' van het heerschap Rheda
- 1511 Proost Hermann von Baeck overlijdt (epitaf vóór de zuidelijk muur van de kerk)
- 1540/48 Als reactie op rechtsovertredingen door graaf Konrad von Tecklenburg, die de Reformatie steunt, zoekt het klooster bescherming bij keizer Karel V
- 1549 Verkoop van de landgoederen in Vollenhove (NL)
- vóór 1550 Sluiting van het vrouwenklooster in Lette
- 1567/78 Tijdens proost Liborius von Sudholt is er economische en religieuze achteruitgang

- 1580 Tijdens een visitatie door Heinrich von Sachsen-Lauenburg, bisschop van Osnabrück (Lutheraan) en graaf Arnold von Bantheim-Tecklenburg (Calvinist) worden 'Hervorming en Reorganisatie' voorgeschreven
- 1598 De kanunnik Johannes Rode wordt uit de kloostergemeenschap verwijderd, omdat hij zich bij de Hervorming had aangesloten. In Clarholz en Lette blijft het klooster katholiek
- 1620 De premonstratenzer orde als geheel telt nog 162 stichtingen van koorheren, 39 vrouwenkloosters en 4 nieuw gestichte college's (studiehuizen)
- 1625/65 Geleidelijke invoering van de hervormingsmaatregelen van het concilie van Trente
- 1674 Na de dood van graaf Moritz von Bentheim-Tecklenburg wordt de voogdij door het klooster ingetrokken
- 1679 In Clarholz wordt de aartsbroederschap 'Unseren Lieben Frau vom Berge Carmel' opgericht
- 1680/85 De religieuze schrijver Leonard Goffiné OPraem werkt als pastoor in Clarholz en schrijft hier zijn 'prekenbundel in pocketvorm', met praktische en stichtelijke levenslessen voor katholieke families
- 1693 De 34-jarige Elbert von Kückelsheim wordt proost van Clarholz
- 1705/07 Er wordt een nieuwe proosdij gebouwd
- 1709 In Lette wordt een nieuwe pastorie gebouwd
- 1725/28 Het boerderij gedeelte wordt herbouwd, evenals de ingang en de kloosterpoort; het orgel wordt gerestaureerd; de kerk wordt van binnen op een barokke wijze heringericht
- 1746 In Beelen wordt een nieuwe pastorie gebouwd
- 1750 Proost Elbert von Kückelsheim sterft op 10 mei op 91-jarige leeftijd
- 1779 Verkoop van het huis in de stad aan de oostelijke toren (de proosdijsteeg) in Warendorf
- 1780 Het klooster sticht een theologisch studiehuis; het stimuleert de begaafde Johann Bernard Wilbrand (1779-1846), de latere arts en natuurfilosoof in Giessen
- 1788 Visitatie door de bisschop; uitbreiding van de bibliotheek; verbetering van de landbouw
- 1794/1802 Aan veel premonstratenzers en andere kloosterlingen die vanwege de Revolutie uit Frankrijk gevlucht zijn, wordt onderdak geboden